

## Право інтелектуальної власності

УДК 347.78:004.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17395648>

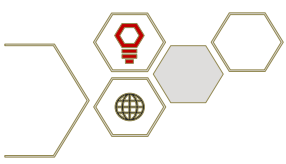
### Авторське право у сфері цифрової фотографії, судова практика щодо захисту візуального контенту в умовах глобальної диджиталізації та етичні виклики використання фотографій без ідентифікації авторства на глобальних медіаплатформах

**Папіна Надія Георгіївна,**

СЕО (власниця та керівник) NP Production LLC, фотограф,  
1919 Parkview Dr., Roselle, New Jersey, 07203, США,  
<https://orcid.org/0009-0002-8792-9412>

**Прийнято: 02.10.2025 | Опубліковано: 20.10.2025**

**Анотація.** Метою статті є комплексне дослідження особливостей правового регулювання авторського права у сфері цифрової фотографії, аналіз судової практики щодо захисту візуального контенту в умовах глобальної диджиталізації та окреслення етичних викликів, що виникають у зв'язку з масовим поширенням фотографій у цифровому середовищі. Для вирішення завдань дослідження використано міждисциплінарний підхід, який поєднує аналіз міжнародних і національних нормативно-правових актів, узагальнення судової практики України, США та ЄС, а також етичних концепцій, що стосуються використання візуальних творів без зазначення авторства. Методи дослідження охоплюють порівняльно-правовий аналіз, кейс-стаді судових справ і теоретичне узагальнення, що дало змогу виявити ключові закономірності й тенденції у сфері захисту фотографічних творів. Результати дослідження демонструють, що в сучасному інформаційному суспільстві



фотографії залишаються вразливими через легкість копіювання та поширення, відсутність належної ідентифікації авторів і недосконалість механізмів компенсації шкоди. Судова практика вказує на зростання значення технічних доказів, таких як метадані, цифрові водяні знаки та дані про публікації в соціальних мережах, які суди використовують для підтвердження факту авторства. Водночас міжнародний досвід свідчить про різні підходи до визначення обсягів компенсації та захисту моральних прав автора. Особливу увагу приділено етичним аспектам цифрового анонімізму, конфлікту між правом на доступ до інформації та правом на авторство, а також ризикам культурної апропріації на глобальних медіаплатформах. У висновках підкреслено необхідність комплексного підходу до вирішення проблеми, який має поєднувати юридичні механізми, інноваційні технології захисту та освітні ініціативи, спрямовані на формування культури поваги до авторського права. Перспективними напрямками подальших досліджень визначено правове регулювання NFT та мистецтва, створеного штучним інтелектом, що відкриває новий вимір у проблематиці охорони візуальних творів.

**Ключові слова:** інтелектуальна власність, цифрові технології, метадані, етика медіа, культурна апропріація.

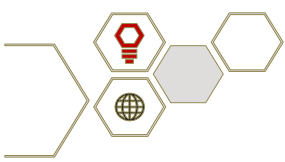
**Copyright in the field of digital photography, judicial practice of protecting visual content in the context of global digitalization, and ethical challenges of using photographs without identifying authorship on global media platforms**

**Nadiya Papina,**

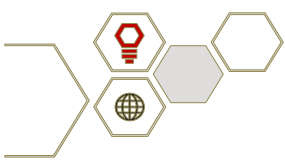
CEO (Owner and Director) of NP Production LLC, Photographer,

1919 Parkview Dr., Roselle, New Jersey, 07203, USA,

<https://orcid.org/0009-0002-8792-9412>



**Abstract.** The purpose of the article is a comprehensive study of the features of the legal regulation of copyright in the field of digital photography, an analysis of the judicial practice of protecting visual content in the context of global digitalization, and an outline of the ethical challenges that arise in connection with the mass distribution of photographs in the digital environment. To achieve this goal, an interdisciplinary approach was employed, combining the analysis of international and national regulatory legal acts with a generalization of judicial practices in Ukraine, the USA, and the EU, as well as ethical concepts related to the use of visual works without authorship attribution. The research methods, which include comparative legal analysis, case studies of court cases, and theoretical generalization, enabled us to identify key patterns and trends in the field of protecting photographic works. The results of the study demonstrate that in the modern information society, photographs remain vulnerable due to the ease of copying and distribution, the lack of proper identification of authors, and the imperfection of mechanisms for compensating for damage. Case law indicates the growing importance of technical evidence, such as metadata, digital watermarks and data on publications in social networks, which are used by courts to confirm the fact of authorship. At the same time, international experience indicates different approaches to determining the amount of compensation and protection of the author's moral rights. Particular attention is paid to the ethical aspects of digital anonymity, the conflict between the right to access information and the right to authorship, as well as the risks of cultural appropriation in global media platforms. The conclusions emphasize the need for a comprehensive approach to solving the problem, which should combine legal mechanisms, innovative protection technologies and educational initiatives aimed at forming a culture of respect for copyright. Promising areas for further research include the legal regulation of NFTs and art created by artificial intelligence, which opens a new dimension in the protection of visual works.

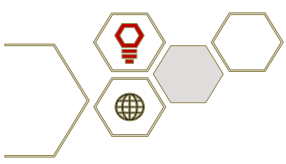


**Keywords:** intellectual property, digital technologies, metadata, media ethics, cultural appropriation.

**Постановка проблеми.** У сучасних умовах глобальної диджиталізації візуальний контент посідає центральне місце в комунікаційних процесах. Фотографії стали не лише засобом художнього самовираження, але й ключовим інструментом у журналістиці, маркетингу, рекламі та соціальних мережах. Вони визначають ефективність передання інформації, формують суспільні настрої та впливають на громадську думку. Зростання обсягів цифрової фотографії супроводжується розширенням каналів її поширення – від традиційних медіа до глобальних платформ, що забезпечують миттєвий доступ до зображень для мільйонів користувачів по всьому світу.

Актуальність проблеми полягає в тому, що розвиток цифрових технологій значно спростив створення, обробку й тиражування фотографій, але водночас призвів до масштабного поширення порушень авторських прав. У сфері цифрової фотографії спостерігається зростання кількості випадків неправомірного використання контенту без згоди автора, без зазначення імені фотографа чи посилання на першоджерело. Це стосується як комерційних практик у сфері реклами та медіа, так і повсякденного використання фотографій у соціальних мережах.

Проблема ускладнюється тим, що цифровий формат зображень легко копіюється, редагується та розповсюджується без втрати якості, що практично унеможлиблює контроль автора за подальшою долею власного твору. Відсутність ефективних механізмів ідентифікації авторства й відстеження використання фотографій призводить до ситуації, коли фотографи та інші творці залишаються позбавленими належного визнання й винагороди. У результаті виникає не лише правова, але й етична колізія: баланс між вільним доступом до інформації та захистом творчих прав залишається неврегульованим.

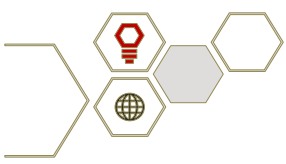


У цьому контексті особливого значення набуває аналіз судової практики, що демонструє підходи до вирішення спорів стосовно порушення прав на цифрові фотографії. Паралельно постає потреба у вивченні етичних викликів, пов'язаних із використанням фотографій без належної ідентифікації авторства на глобальних медіаплатформах, де правила часто відстають від реалій технологічного розвитку.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематика захисту авторських прав на цифровий контент привертає увагу як вітчизняних, так і закордонних науковців. Зокрема, К. А. Мотузка [1] досліджує використання зображення як об'єкта авторського права в інтернеті, зосередившись на труднощах доказування авторства та переосмисленні традиційних критеріїв оригінальності в цифровому середовищі. А. Г. Бірюкова та Г. В. Колісникова [2] фокусуються на цивільно-правових аспектах захисту права на зображення, детально описуючи процесуальні інструменти доведення порушень і значення договорів та ліцензій. Водночас Р. Є. Еннан [3] аналізує тенденції у сфері здійснення й захисту авторських прав у цифровому просторі, зіставляючи національні підходи з міжнародними стандартами та наголошуючи на необхідності оновлення процесуальних норм.

Проблематику авторства творів, створених із використанням штучного інтелекту, розкривають І. С. Пирога та О. С. Колб [4], формулюючи ключові дилеми щодо ролі людини й алгоритму у творчому процесі. Комплексний аналіз правових наслідків порушення прав інтелектуальної власності в онлайн-середовищі здійснюють Ю. Бедратий, І. Злакоман та Л. Панасевич [5], визначаючи діапазон відповідальності – від цивільної до кримінальної.

До кола сучасних досліджень також належить робота А. Головач і Н. Глущенко [6], присвячена захисту прав користувачів соціальних мереж, приватності та відповідальності платформ. А. С. Ділігул [7] проводить критичний аналіз гармонізації українського законодавства з європейським, роблячи акцент на питаннях колективного управління правами. Тематику

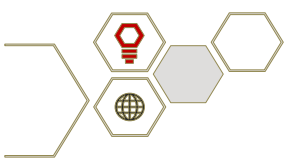


взаємодії штучного інтелекту й прав людини розвивають О. С. Котуха та Д. І. Попов [8], наголошуючи на проблемах приватності, дезінформації та авторства AI-контенту.

Окремий фокус дослідження О. Посикалюка [9] становить судова практика США щодо авторських прав на AI-генерований контент, де особлива увага приділяється відповідальності платформ. Тему deepfake і маніпуляцій візуальним контентом висвітлюють О. Dolhanenko та співавтори [10], поєднуючи технічний аналіз із правовими та етичними аспектами. Практичний вимір впливу AI на індустрію фотографії демонструє S. Khara [11], досліджуючи нові інструменти створення весільних фото- і відеоматеріалів.

Теоретичну основу охорони фотографічного твору як мистецького об'єкта розвиває К. Kmetyk-Podubinska [12], наголошуючи на необхідності перегляду критеріїв оригінальності. Практичні підходи до управління авторськими правами в електронних бібліотеках пропонують Ю. Ковтанюк та О. Москаленко [13], тоді як О. Sharochka [14] узагальнює тенденції цифрової трансформації у сфері інтелектуальної власності. Завершує добірку дослідження Л. Тарасенко [15], яка аналізує виклики цифрової епохи: відповідальність платформ, феномен ремікс-культури та розвиток системи ліцензування.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Попри значний науковий інтерес до проблеми авторського права в цифровому середовищі, низка аспектів залишається недостатньо дослідженою. Зокрема, активне вивчення правових механізмів захисту фотографічних творів залишає поза увагою питання ефективної ідентифікації авторства в умовах використання штучного інтелекту та автоматизованої генерації контенту. Також недостатньо опрацьованими є інструменти доказування у випадках порушення прав на цифрові зображення, особливо з огляду на швидкоплинність інтернет-контенту та складність фіксації метаданих.

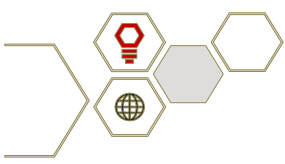


Причиною цих прогалин є як технологічна динаміка (стрімкий розвиток AI та deepfake-технологій, що випереджає правове регулювання), так і фрагментарність підходів у вітчизняній та міжнародній доктрині, де технічні, правові й етичні аспекти досліджуються відокремлено. Невирішеною залишається також проблема відповідальності цифрових платформ за порушення авторських прав користувачів, а на рівні практики – відсутність уніфікованих процедур блокування та відновлення контенту. Саме ці аспекти є критично важливими для формування цілісної системи охорони прав у цифровій фотографії, адже без їх урегулювання неможливо забезпечити баланс між свободою творчості, правом на авторство та безпекою цифрового середовища. У цьому контексті автор статті ставить за мету розробити комплексний підхід, який поєднує порівняльно-правовий аналіз судової практики, оцінку сучасних технологічних рішень (блокчейну, цифрових водяних знаків, AI-ідентифікації) та етичну оцінку механізмів захисту, що дасть змогу заповнити наявну прогалину й сприятиме формуванню сучасної моделі правового регулювання цифрового зображення.

**Формулювання цілей статті (постановка завдання).** Мета статті полягає у всебічному дослідженні правового регулювання авторського права у сфері цифрової фотографії, аналізі судової практики щодо захисту візуального контенту та визначенні етичних викликів, пов'язаних із використанням фотографій на глобальних медіаплатформах без належного зазначення авторства.

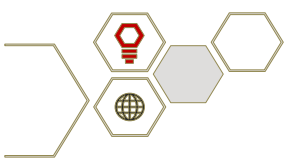
Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- 1) проаналізувати міжнародно-правові та національні норми, що регулюють авторське право у сфері цифрової фотографії;
- 2) виявити ключові проблеми, пов'язані із захистом авторських прав на цифрові фотографії в умовах їх масового поширення в інтернеті;
- 3) запропонувати можливі шляхи вдосконалення правового регулювання та формування етичних стандартів у сфері цифрової фотографії.



**Виклад основного матеріалу дослідження.** Авторське право у сфері цифрової фотографії формується на перетині міжнародних, регіональних і національних правових норм, які визначають базові засади охорони інтелектуальної власності та встановлюють гарантії захисту для творців візуального контенту. На міжнародному рівні фундаментальним документом є Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 року, що закріпила принцип автоматичної охорони твору з моменту його створення, незалежно від формальностей [16]. Для фотографії це означає, що авторське право виникає з моменту фіксації зображення в цифровому чи іншому матеріальному вигляді, без необхідності реєстрації. Важливим доповненням є Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) про авторське право 1996 року, який посилив захист у цифрову епоху, передбачивши охорону творів в інтернеті та встановивши додаткові права для авторів у сфері відтворення й поширення в електронному середовищі [17]. Значний вплив на правове регулювання в європейському просторі має Директива ЄС 2019/790 про авторське право та суміжні права на єдиному цифровому ринку (так звана DSM-директива), яка прагне врівноважити інтереси авторів, споживачів і цифрових платформ, упроваджуючи механізми відповідальності останніх за використання захищеного контенту [18].

Національне законодавство України загалом відповідає міжнародним стандартам у сфері охорони фотографічних творів. Цивільний кодекс України визнає фотографії об'єктами авторського права поряд з іншими творами мистецтва [19], а Закон України «Про авторське право і суміжні права» деталізує обсяг прав фотографа як автора, включно з майновими та немайновими правами [20]. У практичному вимірі це означає, що фотограф має право на визнання авторства, недоторканність твору, отримання винагороди за його використання, а також на обмеження доступу до твору без згоди автора. Водночас українська практика стикається з труднощами у сфері правозастосування, зокрема у випадках, коли фотографії поширюються в

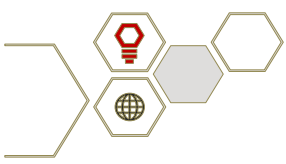


соціальних мережах без зазначення авторства, що ускладнює доказування порушень.

Особливу складність у правовому регулюванні становить питання оригінальності та визначення авторства цифрової фотографії. У традиційній доктрині авторське право охороняє лише ті фотографії, які містять елемент творчості, а не є виключно технічним результатом натискання кнопки фотоапарата. Це означає, що захист поширюється на твори, в яких автор проявив індивідуальність у виборі композиції, світла, ракурсу чи інших художніх засобів. У цифрову епоху це питання набуває нових вимірів, оскільки сучасні технології, зокрема смартфони та програми автоматичної обробки зображень, суттєво розмивають межу між технічним процесом і творчим внеском. Додаткову колізію породжує використання штучного інтелекту для створення чи обробки фотографій, адже виникає дилема щодо того, кому належать авторські права: фотографу, який ініціював процес, чи системі, що автоматично генерує результат.

Систематизація українських судових рішень у сфері авторського права на фотографії свідчить про наявність кількох ключових підходів до тлумачення та захисту прав. Судова практика формує баланс між захистом інтересів авторів і суспільною потребою у вільному обігу візуальної інформації, що є особливо актуальним у цифрову добу.

По-перше, значна частина справ стосується порушення майнових прав фотографів, коли їхні знімки використовуються з комерційною метою без дозволу. Прикладом є справа про використання фотографій у фотоальбомі «Запорізький край» без згоди автора (рішення Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 03.09.2019) [21]. Суд визнав дії видавця неправомірними та зобов'язав відшкодувати як матеріальну, так і моральну шкоду. Цей випадок підтверджує тенденцію українських судів активно захищати економічні інтереси авторів навіть тоді, коли твір раніше був опублікований у соціальних мережах.



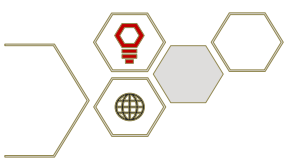
По-друге, важливу групу становлять справи, де йдеться про порушення немайнових прав та права на приватність. У справі № 308/5318/15-ц (2019 р.) суд задовольнив позов про відшкодування моральної шкоди [22], оскільки зображення особи було розповсюджене без її згоди. Це рішення підкреслює, що суди захищають не лише майнові інтереси авторів, а й гідність та право людини контролювати використання свого зображення.

По-третє, судова практика демонструє прагнення окреслити межі «публічності» фотографій у цифровому середовищі. Верховний Суд у справі № 214/11028/21 (постанова від 19.07.2023) визнав [23], що у випадку, коли автор добровільно розмістив фотографії у відкритому доступі, інші користувачі можуть відтворювати їх у межах того самого середовища без додаткової згоди. Такий підхід демонструє адаптацію української юрисдикції до реалій соціальних мереж, де автори самі формують ступінь доступності контенту.

По-четверте, в українській практиці простежується чітка позиція, що державна реєстрація авторського права не є обов'язковою умовою для його охорони. Це підтверджує рішення Верховного Суду від 06.09.2023 у справі № 757/519/20-ц [24], де суд наголосив, що ключовою є оригінальність твору, а не факт реєстрації.

По-п'яте, з'являються прецеденти щодо службових творів і фотографій, створених у межах трудових обов'язків. Постанова Касаційного господарського суду від 20.02.2025 у справі № 910/19775/23 підтвердила [25], що навіть службові графічні твори чи зображення підлягають охороні, а право на їх використання належить роботодавцю чи замовнику, якщо інше не передбачено договором. Це свідчить про розширення практики в бік захисту інституційних власників прав.

Таким чином, українська судова практика перебуває на шляху формування збалансованого підходу, який поєднує захист інтересів

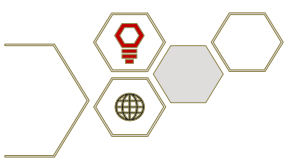


фотографів, права особи на зображення та потребу суспільства в доступі до візуальної інформації в умовах глобальної диджиталізації.

У міжнародній практиці питання захисту авторського права у сфері цифрової фотографії неодноразово ставало предметом судового розгляду. У США показовим є випадок *Ajemian v. Yahoo! Inc.*, де суд розглядав питання прав на цифровий контент і доступ до нього після смерті користувача, що торкалося не лише конфіденційності, а й авторських прав на візуальні матеріали [26]. У Європейському Союзі резонансними були справи, пов'язані з використанням фотографій у пошукових системах, зокрема *GS Media v. Sanoma (C-160/15)* [27], у якій Суд ЄС визначив межі відповідальності за гіперпосилання на зображення, що порушують авторське право. Значущими стали процеси проти *Google Images*, де суди встановлювали, чи є створення прев'ю-фотографій (thumbnails) у пошукових результатах порушенням авторського права [28], а також рішення, пов'язані з *Instagram*, де суди аналізували правомірність вбудовування контенту (embedding) з платформ без згоди автора [29, 30].

Суди в різних юрисдикціях приділяють значну увагу питанню доведення авторства. У більшості випадків головними доказами є метадані зображення (EXIF), які містять технічну інформацію про фотоапарат, дату й час створення. Важливим підтвердженням є і публікація фотографії в соціальних мережах із зафіксованою датою розміщення, яка визнається первинним доказом авторства. Використання водяних знаків і цифрових підписів також є інструментом для захисту прав, хоча в практиці є випадки, коли навіть видалення чи підроблення цих позначень не звільняло порушників від відповідальності.

Однією з найбільш дискусійних тем залишається визначення розміру компенсації збитків і моральної шкоди. У США поширена практика призначення значних штрафів у разі доведення навмисного порушення (statutory damages), тоді як у країнах ЄС суди частіше орієнтуються на принцип

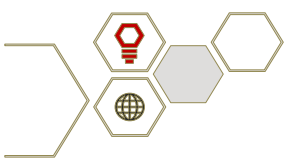


справедливої компенсації, беручи до уваги потенційні ліцензійні платежі, які автор міг би отримати. В Україні та інших пострадянських країнах проблема ускладнюється недостатньо сформованою практикою визначення моральної шкоди, адже суди часто зменшують заявлені позовні вимоги через труднощі з доведенням немайнових втрат. У результаті це створює певний дисбаланс між швидкістю поширення візуального контенту в умовах глобальної диджиталізації та ефективністю механізмів його правового й етичного захисту.

Глобальна диджиталізація радикально змінила способи створення, поширення та використання фотографій. Соціальні мережі, онлайн-бібліотеки зображень і новітні технології штучного інтелекту відкрили авторам нові можливості для презентації творчості, проте водночас породили низку викликів у сфері авторського права. Масове копіювання візуального контенту, відсутність належної ідентифікації авторів і поява штучно згенерованих зображень ставлять під сумнів усталені підходи до охорони прав інтелектуальної власності. Щоб узагальнити ключові проблеми, варто виокремити основні виклики, з якими стикаються автори у глобальному цифровому середовищі (табл. 1).

**Таблиця 1****Виклики глобальної диджиталізації**

<b>Виклик</b>	<b>Сутність проблеми</b>	<b>Потенційні ризики для авторів</b>
Масове поширення контенту в соцмережах (Instagram, Facebook, TikTok, Pinterest)	Швидке копіювання та репостинг фотографій без зазначення авторства, труднощі контролю за використанням у глобальних медіа	Втрата авторського контролю над творами, порушення права на ім'я, зниження цінності оригінального контенту
Використання алгоритмів штучного інтелекту для генерації зображень	ШІ створює нові візуальні матеріали на основі наявних фотографій, часто без ідентифікації джерел	Розмиття меж між оригінальністю та похідністю, складність доведення авторства, потенційна комерційна експлуатація без винагороди для авторів
Наявність онлайн-бібліотек і платформ для	Багато фото розповсюджується за відкритими ліцензіями,	Комерційне використання без компенсації, ризики

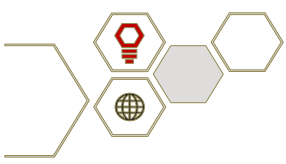


Виклик	Сутність проблеми	Потенційні ризики для авторів
спільного використання (Unsplash, Pexels, Pixabay)	користувачі часто ігнорують умови використання	плагіату, втрата доходів фотографів

Джерело: створено автором

Отже, глобальна диджиталізація водночас є і рушійною силою розвитку фотографії, і джерелом правових та етичних проблем. Автори фотографій часто опиняються в умовах обмеженого контролю за використанням власних творів, особливо в соціальних мережах та на платформах відкритого доступу. Водночас використання штучного інтелекту створює загрозу розмиття меж між оригінальністю та похідністю. Етичні аспекти використання фотографій без ідентифікації авторства набувають особливої актуальності в умовах глобальної диджиталізації, коли візуальний контент поширюється миттєво, часто втрачаючи будь-який зв'язок із його творцем. Проблема так званого цифрового анонімізму полягає в тому, що фотографії в соціальних мережах, блогах чи на новинних платформах дуже швидко відриваються від первинного джерела. Це призводить до того, що автори залишаються невидимими, а їхня інтелектуальна праця стає ресурсом, який використовується іншими без належного визнання. Такий підхід формує культуру споживання контенту без усвідомлення його походження та знецінює саму ідею авторства.

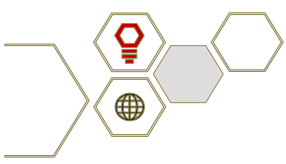
Особливо складним є конфлікт між свободою інформації та правом на авторство. З одного боку, відкритість цифрового простору передбачає швидкий доступ до зображень, які можуть використовуватися для інформування суспільства, розвитку журналістики чи реалізації освітніх проєктів. З іншого боку, відсутність ідентифікації автора суперечить фундаментальному принципу визнання творчого внеску та підриває довіру до системи захисту інтелектуальної власності. Баланс між правом на інформацію та правом на авторство стає ключовим етичним викликом, оскільки перевага однієї зі сторін часто веде до порушення прав іншої.



Етична відповідальність у цьому контексті покладається не лише на окремих користувачів, а й на журналістів, редакції та контент-креаторів, які свідомо чи несвідомо розповсюджують візуальні матеріали без зазначення джерела. Використання фотографій у ЗМІ без ідентифікації автора може мати далекосяжні наслідки, адже воно не лише завдає шкоди фотографам, а й знижує стандарти професійної журналістики. Для редакцій та цифрових платформ важливо виробляти внутрішні етичні політики, які б гарантували належне посилення на авторів і сприяли формуванню культури відповідального використання контенту.

Окремим виміром проблеми стає питання культурної апропріації та «викрадення» візуального контенту. Коли фотографії, що зображують елементи національної чи етнічної культури, використовуються без дозволу авторів або спільнот, до яких вони належать, це призводить до етичного конфлікту. Такі дії не лише порушують права конкретного фотографа, а й сприймаються як недобросовісне привласнення культурних символів, що формує додатковий пласт напруги у глобальному інформаційному просторі. У результаті етичні виклики виходять далеко за межі суто юридичних проблем і перетворюються на питання поваги до творчості, культурної спадщини та прав людини в широкому розумінні. Це потребує пошуку нових механізмів правового захисту, впровадження сучасних технічних інструментів і посилення міжнародної співпраці у сфері регулювання авторських прав.

У сучасних умовах глобальної диджиталізації ефективний захист прав авторів у сфері цифрової фотографії вимагає комплексного підходу, який поєднує правові, технологічні та освітні інструменти. Насамперед постає потреба в оновленні законодавства з урахуванням специфіки цифрового середовища. Традиційні норми авторського права були розроблені для друкованих чи матеріальних форм творів і не завжди відповідають новим викликам, пов'язаним із миттєвим розповсюдженням зображень у мережі, алгоритмами штучного інтелекту чи діяльністю цифрових платформ.

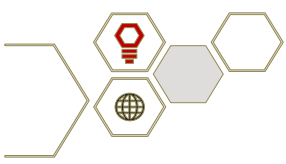


Важливим напрямом також є гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами, зокрема з правом ЄС, де вже впроваджуються сучасні механізми регулювання цифрових ринків.

Не менш актуальним є розвиток технологій захисту авторства. Серед перспективних рішень – використання блокчейну для фіксації прав на зображення, що дає змогу створювати незмінний цифровий запис про походження фотографії та її власника. Системи цифрових водяних знаків ідентифікують автора без втручання у візуальну якість твору, а інструменти на базі штучного інтелекту здатні виявляти копії фотографій у мережі та повідомляти авторів про порушення. Поєднання правових норм і технічних засобів створює більш надійний захисний механізм, який може бути ефективним навіть в умовах масштабного обігу контенту.

Важливим напрямом залишається просвітницька робота. Освітні ініціативи для журналістів, редакцій, контент-креаторів і пересічних користувачів соціальних мереж мають сприяти формуванню культури поваги до авторського права. Знання про те, як правильно зазначати авторів, користуватися ліцензіями Creative Commons чи іншими правовими інструментами, допомагають мінімізувати не лише порушення, а й етичні конфлікти. Такі програми можуть стати частиною медіаграмотності, що є критично важливим у сучасному інформаційному суспільстві.

Окрему увагу слід приділити пошуку балансу між правами авторів і суспільним інтересом. Доступ до інформації, що має суспільну значущість, не може бути повністю обмежений авторським правом, однак це не повинно знецінювати працю фотографів. Зважений підхід дасть можливість уникнути як надмірної комерціалізації, так і хаотичного використання зображень без належної поваги до авторства. У перспективі саме поєднання правових реформ, інноваційних технологій та освітніх практик здатне створити сталу систему, яка забезпечить справедливий баланс між інтересами творців і потребами цифрового суспільства.

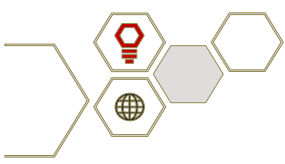


**Висновки.** Проведене дослідження дає змогу зробити висновок, що судова практика у сфері захисту авторських прав на цифрові фотографії демонструє загальну тенденцію до посилення уваги до питань ідентифікації авторства та доведення оригінальності творів. У міжнародних і національних справах спостерігається використання таких доказів, як метадані зображень, факт первинної публікації в соціальних мережах чи застосування цифрових водяних знаків. Водночас проблема компенсації завданих збитків і відшкодування моральної шкоди залишається складною та нерівномірно врегульованою в різних правових системах, що свідчить про потребу уніфікації підходів та формування сталої судової практики.

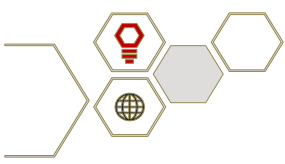
Важливою тенденцією є усвідомлення необхідності комплексного підходу до захисту авторського права в умовах глобальної цифровізації. Юридичні механізми мають поєднуватися з інноваційними технологічними рішеннями: блокчейном для фіксації прав, цифровими маркерами та системами штучного інтелекту для моніторингу контенту. Паралельно значну роль відіграє етичний вимір, адже повага до авторства має стати невіддільною частиною цифрової культури, що вимагає активних освітніх ініціатив для журналістів, редакцій та користувачів соціальних мереж.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом нових феноменів цифрового мистецтва та медіа, зокрема NFT як інструментів підтвердження авторських прав на візуальний контент і мистецтва, створеного штучним інтелектом (AI-generated art). Ці сфери відкривають нові можливості для монетизації творчості, але водночас породжують складні питання щодо правового статусу творів і суб'єктів, які можуть претендувати на авторство. Таким чином, забезпечення балансу між правами авторів, інтересами суспільства та викликами технологічного розвитку стає ключовим завданням майбутнього правового регулювання у сфері цифрової фотографії.

### **Список використаних джерел**



1. Мотузка К. А. Особливості дослідження використання зображення, як об'єкту авторського права, в мережі інтернеті. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2022. № 2(20). С. 92–99. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-2\(20\)-92-99](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-2(20)-92-99).
2. Бірюкова А. Г., Колісникова Г. В. Цивільно-правовий захист права на зображення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Т. 1, № 88. С. 229–235. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.33>.
3. Еннан Р. Є. Здійснення і захист авторських прав у цифровому середовищі (в мережі Інтернет). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Т. 2, № 86. С. 101–107. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.2.16>.
4. Пирога І. С., Колб О. С. Правовий аспект авторського продукту, створеного штучним інтелектом. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Т. 1, № 4. С. 406–411. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.62>.
5. Бедратий Ю., Злакоман І., Панасевич Л. Юридичні наслідки порушення прав на інтелектуальну власність у цифровому середовищі. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 2 (42). С. 453–464. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2\(42\)-453-464](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2(42)-453-464).
6. Головач А., Глуценко Н. Захист прав інтелектуальної власності користувача персональної сторінки у соціальних мережах. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 1 (3). С. 448–458. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-1\(3\)-448-458](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-1(3)-448-458).
7. Ділігул А. С. Правове регулювання авторського права в Україні: запозичення досвіду європейських країн. *Право і суспільство*. 2024. Т. 2, № 1. С. 503–506. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.77>.
8. Котуха О. С., Попов Д. І. Штучний інтелект та права людини: проблеми цифровізація її права на сучасному етапі розвитку електронної



держави. *Вісник ЛТЕУ. Юридичні науки*. 2024. № 15. С. 19–27. DOI: <https://doi.org/10.32782/2616-7611-2024-15-03>.

9. Посикалюк О. Розвиток судової практики США щодо захисту авторських прав, пов'язаних із використанням штучного інтелекту. *Право України*. 2025. № 2. С. 102–112. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2025-02-102>.

10. Долганенко О. Д., Широкопетлева М. С., Штанько В. І., Репіхов В. М. Штучний інтелект та зображення: підробка, доповнення, чи реальність? *Наукові праці ВНТУ*. 2024. № 3. С. 1-8. DOI: <https://doi.org/10.31649/2307-5376-2024-3-17-24>.

11. Khara S. Artificial intelligence and deep learning in wedding photo and video content creation. *Pedagogical academy: scientific notes*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15168074>.

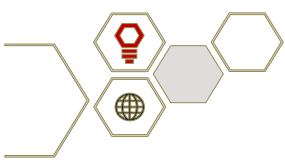
12. Кметик-Подубінська К. Фотографічний твір як об'єкт правової охорони. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2022. Вип. 74. С. 50–57. DOI: <https://doi.org/10.30970/vla.2022.74.050>.

13. Ковтанюк Ю., Москаленко О. Управління авторськими правами в електронних бібліотеках як чинник дотримання законодавства про авторське право. *Історія науки та бібліографістика*. 2024. № 4. С. 312–357. DOI: <https://doi.org/10.31073/istnauka202404-15>

14. Sharochka O. Intellectual property and copyright: theoretical and practical aspects. *Modern scientific journal*. 2025. Vol. 7, № 1. P. 35–40. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2025-7-4>.

15. Тарасенко Л. Авторське право у цифрову епоху: основні тенденції і зміни. *Вісник Львівського університету: серія юридична*. 2022. № 75. С. 61–72. DOI: <https://doi.org/10.30970/vla.2022.75.061>.

16. Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, concluded at Berne on 9 September 1886. URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/283698> (дата звернення: 03.10.2025).



17. WIPO Copyright Treaty, concluded in Geneva on 20 December 1996. – URL: <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/295166> (дата звернення: 03.10.2025).

18. Директива (ЄС) 2019/790 Європейського парламенту та Ради від 17 квітня 2019 р. про авторське право та суміжні права на єдиному цифровому ринку. *Офіційний вісник ЄС*. 2019. L 130/92. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/go/984\\_022-19](https://zakon.rada.gov.ua/go/984_022-19) (дата звернення: 03.10.2025).

19. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.10.2025).

20. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ (зі змінами і доповненнями). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3792-12>(дата звернення: 03.07.2025).

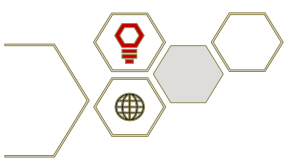
21. Суд захистив авторське право на фото. *Судова влада України*. URL: <https://court.gov.ua/press/news/772033/>(дата звернення: 03.07.2025).

22. Справа № 308/5318/15-ц. Рішення від 30.01.2019 щодо відшкодування моральної шкоди через поширення фотографій без згоди. URL: <https://court.opendatabot.ua/lp/vidshkoduvannia-moralnoyi-shkody-2461/5619> (дата звернення: 03.07.2025).

23. Постанова Касаційного цивільного суду від 19.07.2023 у справі № 214/11028/21 щодо використання фотографій у соціальних мережах. *Верховний Суд*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112433950> (дата звернення: 03.07.2025).

24. Постанова Касаційного цивільного суду від 06.09.2023 у справі № 757/519/20-ц про охорону авторського права без державної реєстрації. *Верховний Суд*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113324529> (дата звернення: 03.07.2025).

25. КГС ВС висловив позицію щодо майнових авторських прав на службовий твір та їх захисту. *Liga Zakon*. URL: <https://jurliga.ligazakon.net/news/235536> (дата звернення: 03.07.2025).



26. *Ajemian v. Yahoo! Inc.* 478 Mass. 169 (2017). *Justia U.S. Law*. URL: <https://law.justia.com/cases/massachusetts/supreme-court/2017/sjc-12237.html> (дата звернення: 03.07.2025).

27. *GS Media BV v. Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., and Britt Geertruida Dekker*. C-160/15, Judgment of the Court (Grand Chamber), 8 September 2016. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-160/15> (дата звернення: 03.07.2025).

28. *Perfect 10, Inc. v. Amazon.com, Inc. and Google Inc.* 508 F.3d 1146 (9th Cir. 2007). URL: <https://www.copyright.gov/fair-use/summaries/perfect10-amazon-9thcir2007.pdf> (дата звернення: 03.07.2025).

29. *Nicklen v. Sinclair Broadcast Group, Inc.* No. 20-CV-10300 (S.D.N.Y. 2021). URL: <https://www.loeb.com/en/insights/publications/2021/08/copy-of-ip-publication> (дата звернення: 03.07.2025).

30. *Sinclair v. Ziff Davis, LLC & Mashable, Inc.* No. 18-CV-790 (S.D.N.Y. 2020). *Justia U.S. Law*. URL: <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/new-york/nysdce/1:2018cv00790/487498/31/> (дата звернення: 03.07.2025).